

**ORDIN
ПРИКАЗ**

„05”septembrie 2007

mun. Chișinău

Nr. 344

Cu privire la crearea
Serviciului de Consiliere și Testare Voluntară

Întru realizarea Legii Republicii Moldova „Cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA”, nr. 23-XV din 16 februarie 2007 și a Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 948 din 05.09.2005 „Cu privire la aprobarea Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010”, strategia VI „Extinderea activităților de asigurare cu servicii de consiliere și testare voluntară confidențială în instituțiile medicale statale, inclusiv în cadrul serviciilor de sănătate pentru tineri”,

A P R O B :

1. Conceptul privind serviciile de Consiliere și Testare Voluntară pentru infecția HIV și hepatitele virale B și C (Anexa nr.1).
2. Regulamentul tip al Cabinetului de Consiliere și Testare Voluntară (Anexa nr.2).
3. Formele de evidență, monitorizare și raportare statistică în Consilierea și Testarea Voluntară (Anexa nr.3).
4. Ghidul metodic pentru consilieri și Ghidul metodic pentru formatori (Anexa nr.4).

ORDON:

1. Șefului Direcției Sănătății al Consiliului municipal Chișinău, șefului Secției Sănătății al Primăriei mun. Bălți, șefului Direcției Sănătății și Protecției Sociale UTA Găgăuzia, conducătorilor IMSP spitalele republicane și raionale:

1.1. A asigura crearea și activitatea cabinetelor de Consiliere și Testare Voluntară (în continuare - CTV) în cadrul secțiilor consultative ale IMSP Spitalul Raional, Municipal, Republican și a Asociațiilor Teritorial Medicale în municipii, conform Regulamentului – tip al cabinetului de Consiliere și Testare Voluntară, și prevederilor actelor normative în vigoare;

1.2. A desemna un medic infecționist din cadrul IMSP ca responsabil de coordonarea locală a activității CTV - supervizarea consilierilor și calitatea serviciului și sesiunilor de consiliere;

1.3.A asigura crearea comisiei multidisciplinare în cadrul instituțiilor medico-sanitare pentru supravegherea, controlul și managementul cazurilor de infecție cu HIV și SIDA, Hepatitele virale B și C cu implicarea asistenților sociali;

1.4.A asigura evaluarea activității cabinetelor de Consiliere și Testare Voluntară, raportând trimestrial și anual Centrului SIDA al CNȘPMP și CȘPSPMS conform formularelor de evidență și raportare statistică aprobate.

2.Directorului general CNȘPMP (dl Ion Băhnărel), a asigura crearea subdiviziunii de CTV în cadrul CNȘPMP, Centrul SIDA în limita statelor instituției medico-sanitare, în scop de efectuare a CTV și acordare a asistenței organizator-metodice de CTV în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice.

3.Directorului CȘPSPMS (dl Mihai Ciocanu):

3.1.A asigura evidența statistică trimestrială, monitorizarea și evaluarea anuală a activității cabinetelor de CTV, conform Anexei nr.3;

3.2.A asigura elaborarea, testarea, ajustarea și aprobarea criteriilor suplimentare de evaluare a activității cabinetelor de CTV până în anul 2009.

4.Șeful Direcției resurse umane (dl Oleg Galbur), în comun cu directorul Centrului SIDA (dl Ș.Gheorghită) vor asigura formarea și instruirea continuă a specialiștilor în domeniul CTV.

5.Șeful Direcției Servicii Medicale Publice (dl Liviu Vovc) a coordona activitățile de executare a prevederilor prezentului ordin.

Controlul executării prezentului ordin se atribuie dlui Mircea Buga, viceministru.

Ion ABABII
Ministru

CONCEPT

privind **SERVICIILE de CONSILIERE și TESTARE VOLUNTARĂ** pentru **infecția HIV și HEPATITE VIRALE B și C**

I. PREZENTARE GENERALĂ

- Analiza situației. Probleme generale de sănătate
- Factorii de risc și protecție
- Accesul la servicii de consiliere
- Cadrul legal și normativ existent
- Strategii și recomandări internaționale cu privire la consilierea voluntară
- Scopul documentului în cauză

II. SERVICII de CONSILIERE și TESTARE VOLUNTARĂ pentru infecția HIV și HEPATITE VIRALE B și C

- Definiția Serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară
- Principiile care stau la baza Serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară
- Componentele Serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară
- Scopul și obiectivele Serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară

III. MODELE de IMPLEMENTARE A SERVICIILOR de CONSILIERE și TESTARE VOLUNTARĂ

- Integrarea Serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară în sistemul ocrotirii sănătății
- Rețeaua națională a cabinetelor de CTV
- Pachetul de bază a cabinetelor de CTV
- Sistemul de referire a cabinetelor de CTV
- Sistemul de coordonare a cabinetelor de CTV

IV. RESPONSABILITĂȚI și ACȚIUNI la NIVEL NAȚIONAL și LOCAL

V. MONITORIZARE și EVALUARE

PREZENTARE GENERALĂ

Analiza situației. Probleme generale de sănătate

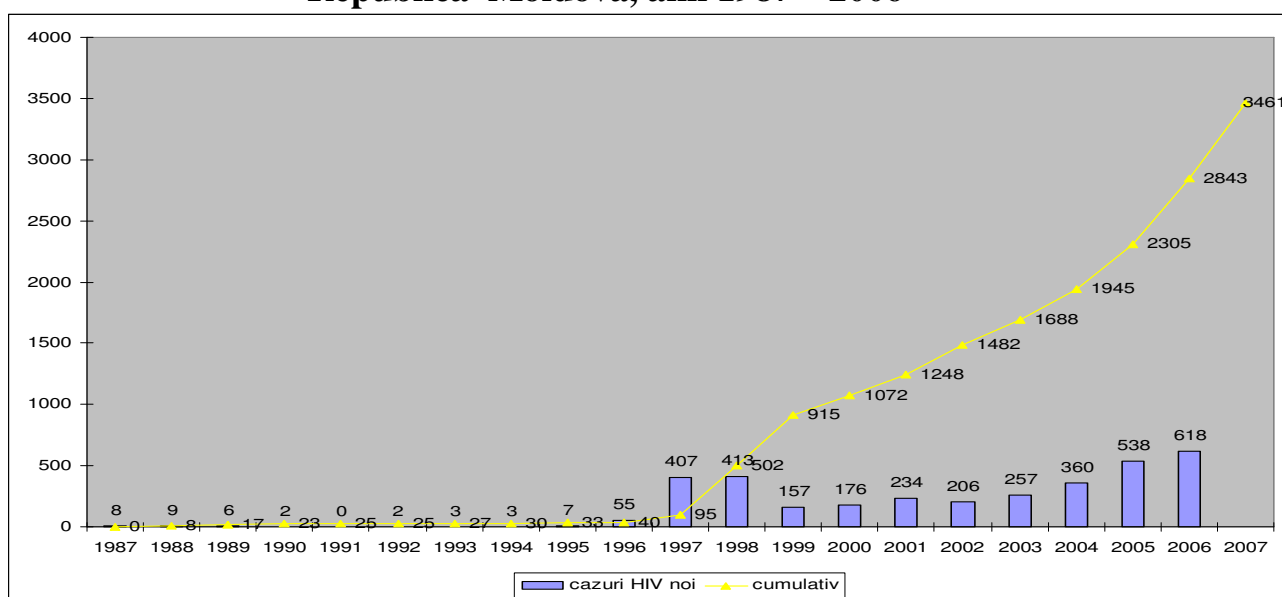
Din 1987, când au fost depistate primele cazuri ale infecției HIV în Republica Moldova, și pînă în prezent, au fost înregistrate și declarate 3400 de persoane infectate cu HIV.

Procesul epidemic pentru ultimii 5 ani se caracterizează prin următoarele particularități:

- Extinderea geografică a infecției HIV. Infecția se depistează atît în rîndul populației urbane, cît și rurale. Cea mai înaltă răspîndire a infecției are loc în mun. Bălți, mun. Chișinău, or. Tiraspol etc.
- Pînă în anul 2000 procesul epidemic a fost determinat de răspîndirea infecției HIV în rîndul utilizatorilor de droguri injectabile (UDI). În ultimii 5 ani se manifestă scăderea ponderii UDI de la 76,72% în 2001 la 38,19% în 2006 și sporirea proporției celor infectați pe cale heterosexuale de la 20,26 % în 2001 pînă la 59,39% în 2006.
- A sporit ponderea femeilor infectate cu HIV de la 26,72 % în 2001 pînă la 40,78 % în 2006. Implicarea femeilor în procesul epidemic creează premise de infectare perinatală. În 1987-2006 au fost depistate 219 femei gravide HIV pozitive, la 40 copii a fost confirmată infecția HIV perinatală.
- Infecția HIV în mare măsură afectează persoanele de vîrstă reproductivă - vîrsta de 15-39 ani și constituie 85,44% din numărul total de persoane depistate (39,5 la 100.000 populație a grupului de vîrstă respectivă).

Din numărul total de persoane infectate cu HIV, maladia SIDA a fost diagnosticată la 314 persoane. Au decedat din cauza maladiilor SIDA-asociate 127 persoane.

Fig. 1. **Dinamica cazurilor noi și cumulative ale infecției cu HIV în Republica Moldova, anii 1987 – 2006**

Situația epidemiologică prin hepatite virale cronice și ciroze hepatice este la fel de alarmantă.

În anul 2006, în republică se aflau la evidență 13141 bolnavi cu hepatită virală B cronică, inclusiv 11.821 adulți și 1320 copii. Numărul persoanelor cu hepatită virală C cronică a constituit 4024, dintre care 3824 adulți și 200 copii.

De remarcat faptul, că vaccinarea contra la hepatita virală B a contribuit la diminuarea considerabilă a incidenței prin hepatita virală B acută. Trecutul epidemiologic a determinat prezentul. Astfel, prevalența hepatitelor cronice și a cirozelor hepatice de etiologie virală depășește cu mult indicii similari europeni (circa 500 cazuri la 100 mii populație în Moldova și 25 -100 cazuri la 100 mii populație în țările europene), iar mortalitatea prin ciroze hepatice este de 2-3 ori mai mare în comparație cu țările europene.

Printre factorii etiologici ai maladiilor cronice difuze ale ficatului, conform statisticilor mondiale, pe prim plan se situează hepatitele virale B, C, D (25%), alcoolul (10-25%), factorii metabolici (10%) și alți factori (circa 40%). În situația Republicii Moldova, unde prevalența hepatitelor cronice și cirozelor hepatice atinge cifra de 1700 la 100 mii populație, iar în circa 60% din numărul total al acestor maladii (peste 60 mii persoane) etiologia nu este precizată, rolul infecțiilor cu virusurile hepatice B, C, D este incontestabil. Printre cauzele ce determină morbiditatea înaltă prin bolile cronice difuze ale ficatului în Republica Moldova, o importanță primordială le revine particularităților evolutive ale acestei maladii, condiționând cronicizarea și progresarea bolilor pînă la stadiile terminale. Astfel, dacă în lume cronicizarea infecției cu virusul hepatitei B are loc în 5-10% cazuri, apoi în Republica Moldova – în peste 15-25% cazuri.

Organismele internaționale constată, că migrația a fost și este asociată cu o vulnerabilitate sporită față de bolile contagioase, inclusiv infecția HIV și hepatitele virale B și C.

Conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății, Biroul Regional European, în țările limitrofe Republicii Moldova, situația epidemiologică prin infecția HIV și hepatite virale este mai nefavorabilă, ceea ce argumentează o dată în plus necesitatea implementării serviciilor de consiliere și testare voluntară pentru testarea la infecția HIV și hepatitele virale B și C.

Fig. 2. Dinamica morbidității prin hepatite cronice și ciroze hepatice (anii 1989 – 2005)

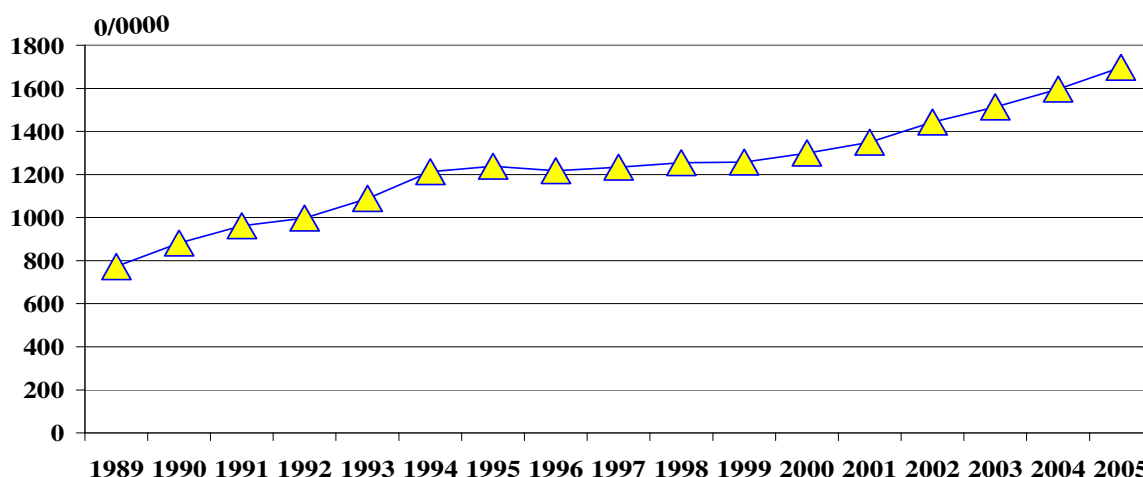

Fig. 3. Morbiditatea prin hepatita virală C (la 100 mii populație)

World Health Organization Regional Office for Europe Updated: January 2007

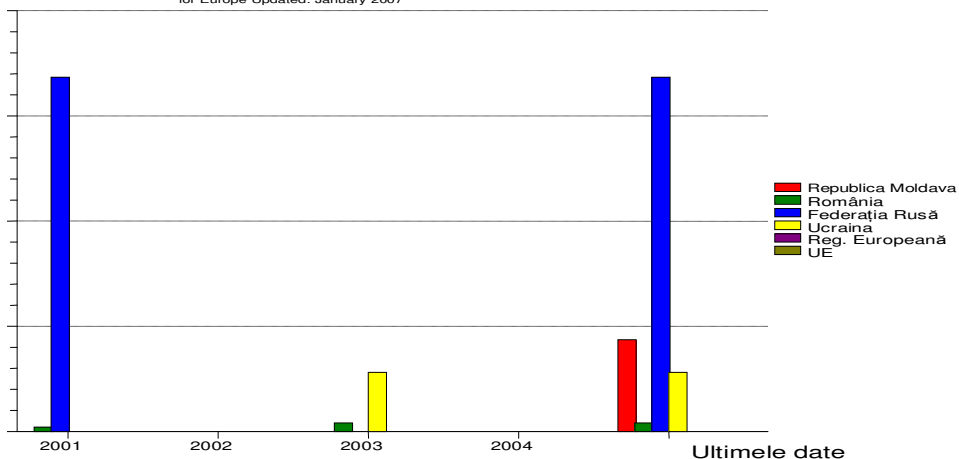
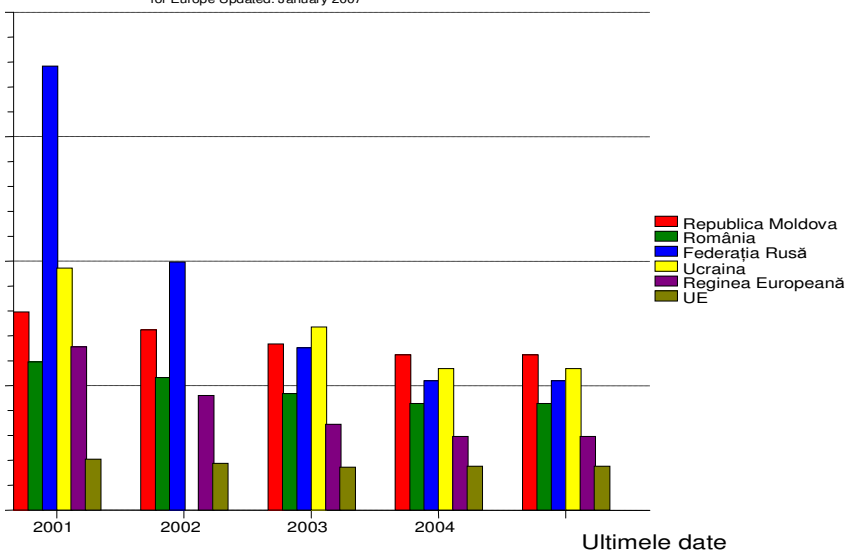

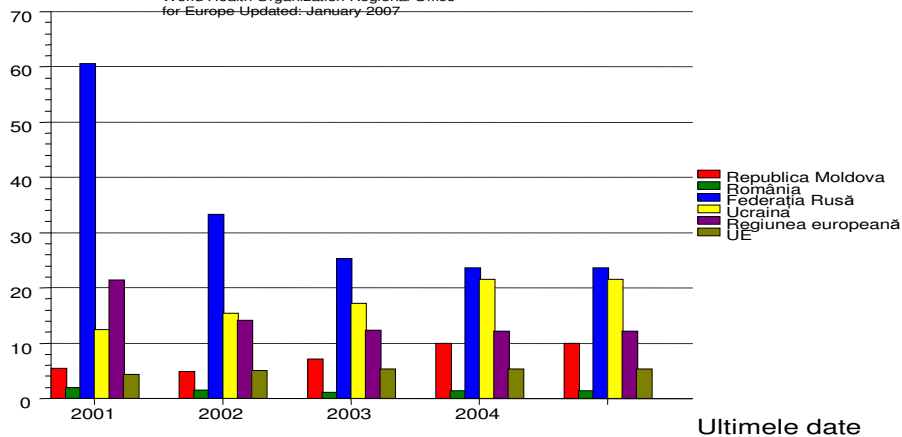
Fig. 4. Morbiditatea prin hepatită virală B (la 100 mii populație)

World Health Organization Regional Office for Europe Updated: January 2007

Cazuri noi HIV infecție la 100 mii populație

World Health Organization Regional Office for Europe Updated: January 2007

Factorii de risc și protecție

Conform OMS, există diverși factori de risc și de protecție, care influențează sănătatea și dezvoltarea individului. Se știe, că dacă o persoană se implică în comportamente riscante ca, de exemplu, consumul de droguri, este expus unei probabilități mai mari de a începe și alte activități nocive (OMS 2002). Comportamente de risc ce contribuie la apariția problemelor de sănătate, inclusiv la tinerii din Republica Moldova au fost depistate în cadrul efectuării sondajelor de rigoare (2003). Aceste aspecte sînt reflectate în Conceptul Național Servicii de Sănătate Prietenoase Tinerilor.

Practici/comportamente de risc:

- Debutul timpuriu al relațiilor sexuale (vîrsta medie la primul contact sexual constituie 16,32 ani);
- Contactele sexuale neprotejate (numai 49% de adolescenți de 15-18 ani au folosit prezervativul la primul contact sexual, numai 25% tineri de 19-24 ani au folosit permanent prezervativul în decursul ultimului an);
- Utilizarea insuficientă a contracepției moderne (peste o treime din tinerii sexual-activi au relatat că utilizează metode cu eficiență contraceptivă joasă: raportul sexual întrerupt și metoda calendarului, iar 7% din tineri - nu folosesc nici o metodă de contracepție, cu toate că nu-și doresc o sarcină);
- Practici incorecte de igienă (în special igiena dinților și igiena intimă);
- Consumul de substanțe toxice (11,6% tineri fumează, 15,4% tineri consumă alcool în mod regulat (de 1-2 ori în lună și mai des), 5,3% tineri au indicat că au utilizat vreodată droguri - o singură dată (71%) sau prelungesc să utilizeze (29%).

De remarcat, că practici similare de risc major se atestă și în rîndul maturilor, determinate de:

- Migrația sporită a populației;
- Consum sporit de alcool;
- Consum de droguri.

Factori ce determină comportamentul de risc:

1. Cunoștințe reduse.

2. Atitudini precare:

- Conștientizarea redusă a populației asupra riscului personal pentru apariția problemelor de sănătate, în special despre infecția HIV și Hepatite virale B și C;
- Marginalizarea, intoleranța persoanelor cu probleme grave de sănătate și comportamente riscante, în special a persoanelor infectate cu HIV.

3. Bariere psihologice.

4. Acces redus la servicii confidențiale.

5. Acces redus la servicii de consiliere calitative.

Accesul la servicii de consiliere

Asigurarea accesului la servicii de sănătate de calitate constituie o condiție de bază pentru îmbunătățirea sănătății populației republicii. În acest context în Republica Moldova pot fi identificate următoarele particularități caracteristice situației actuale:

1. Dezvoltarea insuficientă a unor servicii de consiliere și testare voluntară, care ar corespunde necesităților populației;
2. Acordarea unor servicii incomplete în domeniul profilaxiei infecției HIV și hepatitelor virale B și C de către medicii de familie și specialiștii secțiilor consultative;
3. Persoanele nu se adresează pentru consiliere în IMSP. Principalele cauze sunt:
 - accesul limitat al populației la servicii de consiliere și testare voluntară;
 - neîncredere în respectarea confidențialității;
 - orarul inconvenabil de activitate;
 - pregătirea insuficientă a personalului medical în probleme de consiliere, lipsa de bani a persoanelor ce nu dețin poliță de asigurare medicală.

Cadrul legal și normativ existent

În Republica Moldova acordarea asistenței medicale este reglementată de un șir de acte normative.

Legile de bază ce se referă la subiectul în cauză :

- Legea ocrotirii sănătății nr.41 I-XIII din 28 martie 1995;
- Politica Națională de Sănătate, adoptată prin hotărârea guvernului nr. 886 din 6 august 2007;
- Legea „Cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA”, nr. 23-XV din 16 februarie 2007, în care un capitolul aparte (IV) se referă la consilierea și testarea voluntară;
- Programul Național de combatere a HIV/SIDA pe anii 2006 – 2010 (adoptat la 5 septembrie 2005) extinderea CTV în instituțiile medicale publice drept prioritate (Strategia VI);
- Programul național de profilaxie și combatere a hepatitelor virale B, C și D (proiect);
- Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacienților nr. 263-XVI din 27 octombrie 2005;
- Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic nr. 264-XVI din 27 octombrie 2005.

Strategii și recomandări internaționale cu privire la consilierea voluntară

Conform datelor Programului Unificat al Organizației Națiunilor Unite referitor la infecția HIV (UNAIDS) și altor organizații internaționale, care activează în domeniul HIV (OMS, UNFPA, UNDP etc.), consilierea și testarea voluntară reprezintă un mijloc economic foarte eficient de profilaxie a transmiterii infecției HIV, care asigură:

- educarea populației, inclusiv a persoanelor cu comportament riscant, privind modul sănătos de viață prin schimbarea comportamentului sexual în scopul reducerii transmiterii infecției HIV și a Hepatitelor virale B și C;
- accesul precoce la îngrijiri medicale, tratament antiviral al persoanelor seropozitive;
- posibilitatea de prevenire a transmiterii HIV de la mamă la făt.

Aceste strategii sînt valabile și pentru consilierea și testarea voluntară la markerii hepatitelor virale B și C.

Guvernul Republicii Moldova a aderat la strategii și recomandări internaționale și regionale cu privire la sănătate, dezvoltare și protecție, care încurajează acțiunile orientate spre sporirea accesului populației la informații și servicii, precum și dezvoltarea abilităților, care ar ajuta populația să se protejeze de infecția cu HIV, hepatitele virale:

- Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului (obiectivul 6);
- Declarația de Angajament a Sesiunii Speciale a Adunării Generale ONU (SSAGONU) cu privire la HIV/SIDA (anul 2001);
- Strategia Regională de prevenire HIV/SIDA pentru Europa de Est și Centrală, Comunitatea Statelor Independente și Țările Baltice (UNICEF, 2003);
- Declarația de Parteneriat a reprezentanților Statelor și Guvernelor din Europa și Asia Centrală, Dublin, 2004 în combaterea infecției HIV;
- Declarația de la Vilnius cu privire la infecția cu HIV în Europa, 2004 etc.
- Declarația de la Bremen, 2007

Scopul acestui document

Acest document are următoarele obiective strategice față de consilierea și testarea voluntară:

- Oferirea unui cadru conceptual pentru dezvoltarea și extinderea CTV la nivel național, în conformitate cu experiența internațională existentă;
- Optimizarea cadrului normativ ce reglementează acordarea asistenței medicale populației și asigurarea calității serviciilor;
- Sporirea accesului populației la servicii medicale, care contribuie la prevenirea infecției cu HIV și hepatitelor virale B și C;
- Integrarea serviciilor CTV în rețeaua instituțiilor medico-sanitare existente, inclusiv prin finanțarea serviciilor CTV din cadrul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală;
- Asigurarea instruirii continue a cadrelor în domeniul CTV.

Documentul va contribui la:

- Sporirea angajamentului instituțiilor medico-sanitare în prevenirea infecției HIV/SIDA, hepatitelor B,C și protejarea sănătății populației;
- Reorientarea activității instituțiilor medico-sanitare în profilaxia infecției HIV și hepatitelor virale B și C;
- Dezvoltarea rețelei naționale și locale de consiliere și testare voluntară;
- Sensibilizarea, mobilizarea și orientarea organizațiilor guvernamentale și non-guvernamentale în stabilirea parteneriatului și cooperării în profilaxia infecției HIV și hepatitelor virale B și C prin dezvoltarea rețelei naționale CTV;
- Sporirea activităților educaționale privind reducerea factorilor comportamentali de risc.

SERVICII de CONSILIERE și TESTARE VOLUNTARĂ în infecția HIV și hepatitele virale B și C

Definiția consilierii și testării voluntare

Consilierea reprezintă un dialog dinamic și continuu între persoana consiliată și consilier, avînd ca scop prevenirea răspîndirii infecției cu HIV și/sau hepatitelor B și C și acordarea de sprijin psihosocial persoanei infectate.

Beneficiile consilierii și testării voluntare:

Pentru persoanele consiliate:

- În cazul unui rezultat negativ persoana testată va primi informații detaliate și consiliere privind semnificația rezultatului negativ și a ferestrei imunologice. De asemenea, persoana testată va realiza, împreună cu consilierul, o evaluare a informațiilor pe care aceasta le-a primit în legătură cu factorii de risc, comportament de risc și planul de reducere al acestuia. Va fi agreat de comun acord conținutul acestui plan de reducere a comportamentului de risc și intervalul său de aplicare. De asemenea, persoana consiliată și testată va putea fi îndrumată, la necesitate, către alte servicii medicale specializate. Se va recomanda testarea partenerului sau a membrilor familiei.
- În cazul unui rezultat pozitiv, persoana în cauză va primi informații complete și detaliate despre infecția HIV, hepatitele virale B, C și va fi îndrumată către serviciile medicale și psiho-sociale de care poate beneficia gratuit și care îi pot prelungi în mod semnificativ durata vieții precum și calitatea ei. Persoana seropozitivă va fi încurajată să îndrume spre testare și partenerul/partenera sau membrii familiei. De asemenea va primi întregul suport psiho-social de care are nevoie din partea organizațiilor corespunzătoare.
- Se va asigura accesul nediscriminatoriu la servicii medicale specializate prin intermediul comisiei multidisciplinare locale.

Pentru sistemul medical:

- Depistarea precoce, în faze incipiente ale infecției cu HIV, hepatitelor virale B, C conduce la scăderea numărului de zile de spitalizare și a

medicației destinate cazurilor severe. Acest lucru va avea ca efect scăderea costurilor medicale pe care le implică spitalizarea prelungită și tratamentul medical al cazurilor severe sau cu complicații.

- Asigurarea unei monitorizari mai eficiente și a unui management îmbunătățit al cazurilor depistate sau aflate în supraveghere sau tratament, precum și stabilirea informată a strategiilor programelor de sănătate.
- Actualizarea și completarea informațiilor cadrelor medicale legate de transmiterea infecției HIV, hepatitelor virale B și C în practica medicală, precum și stabilirea măsurilor de prim ajutor în cazul expunerii accidentale profesionale.

Pentru comunitate:

- Creșterea gradului de informare a populației în legătură cu infecția HIV, hepatitele virale B și C.
- Reducerea incidenței cazurilor depistate întâmplător sau în stadii avansate.
- Identificarea mai eficientă a factorilor de risc și elaborarea unor planuri comune cu instituțiile și organizațiile partenere pentru controlul și scăderea ponderii acestora.
- Reducerea indicelui de transmitere a infecției cu HIV, hepatitelor virale B și C de la mamă la copil prin aplicarea eficientă de programe de prevenție.
- Creșterea gradului de accesibilitate a serviciilor de asistență medicală și psiho-socială.
- Scăderea discriminării și marginalizării persoanelor infectate sau afectate de infecția cu HIV, hepatite virale B și C.
- Promovarea unui stil de viață sănătos.

Principiile de baza ale consilierii și testării voluntare.

Principii generale:

1. În toate situațiile trebuie promovată testarea voluntară, confidențială, precedată de consiliere pretestare și de obținerea consimțământului scris, mai ales la persoanele, care au un comportament cu risc pentru contracararea infecției cu HIV și/sau hepatite virale B și C.
2. Decizia de testare trebuie să fie una informată, luată în deplină cunoștință de cauză.
3. Testarea va fi însoțită, în toate situațiile, de consiliere pre și post-testare cu respectarea confidențialității.
4. Consilierea și testarea este confidențială, cu precizarea datelor de identitate sau anonimă. Alegerea modalității de testare este opțiunea persoanei care consimte testarea pentru infecția HIV.
5. Accesul la serviciile centrelor de consiliere și testare trebuie să fie liber pentru orice persoană, nediscriminatoriu.
6. Pentru populația generală, care se adresează voluntar la Cabinetul de CTV, testarea se va efectua gratuit în limita a doua testări/persoană/an.

7. Consilierea și testarea voluntară trebuie să reprezinte serviciul “cheie” pentru prevenirea transmiterii infecției cu HIV și hepatitelor virale B și C în rândul populației generale și pentru referirea persoanelor seropozitive către serviciile specializate multidisciplinare.

Principiile internaționale (OMS, UNAIDS), care reglementează consilierea și testarea:

- 1. Testarea trebuie să fie voluntară, pe bază de consimțământ informat și obligatoriu însoțită de consiliere pre-testare și post-testare.**

Testarea la HIV și hepatitele virale B, C se va face numai după consilierea pre-test a persoanei testate și obținerea consimțământului scris pe fișa de consiliere pre-testare. Testarea voluntară, confidențială, trebuie încurajată în toate situațiile, testarea obligatorie fără consiliere și fără obținerea consimțământului fiind o practică abuzivă, în neconcordanță cu Legea „Cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA”, nr. 23-XV din 16 februarie 2007. În plus, testarea neînsoțită de consiliere nu protejează clientul de riscul contractării HIV/hepatitelor virale B și C, mai mult, comunicarea rezultatului fără consiliere adecvată poate determina confuzii (ex., un rezultat “HIV pozitiv” este interpretat frecvent ca “stare de bine”) sau dimpotrivă stări de anxietate extremă ce pot conduce chiar la suicid.

- 2. Consilierea și rezultatul testării sunt confidențiale**

Atât conținutul sesiunilor de consiliere în urma cărora se extrag informații de la persoanele consiliate, cât și rezultatul testelor trebuie să rămână confidențiale. Consilierea clienților nu poate fi realizată într-un loc unde se află și alte persoane (ex., salon de spital, coridor, sală de așteptare etc.). Chiar și în situațiile în care se practică informarea de grup, aceasta trebuie obligatoriu însoțită și de o scurtă discuție purtată cu fiecare persoană în parte, în condiții de confidențialitate. Numai personalul medical cu rol direct în îngrijirea pacienților infectați are dreptul de a cunoaște statutul acestora.

Pentru implementarea CTV sunt necesare:

- 1. Elaborarea/modificarea actelor normative pentru:**

- Asigurarea drepturilor populației la consiliere și testare voluntară;
- Luarea în considerație a necesităților specifice ale populației, inclusiv ale persoanelor cu risc sporit de infectare;
- Excluderea restricțiilor sau limitărilor în oferirea serviciilor de consiliere și testare voluntară din motive de vârstă, sex, origine etnică, religie, etc;
- Garantarea intimității și confidențialității în consilierea și testarea voluntară;
- Accesul la consiliere și testare anonimă;
- Prestarea serviciilor CTV în mod gratuit;
- Asigurarea calității serviciilor prestate, conform ghidurilor naționale;
- Asigurarea monitorizării și evaluării serviciilor CTV.

- 2. Măsurile organizatorice pentru:**

- Simplificarea procedurii de înregistrare a clienților, respectarea anonimatului și confidențialității în colectarea și stocarea datelor;

- Optimizarea timpului de așteptare și majorarea duratei consilierii;
- Oferirea consilierii cu/fără programare.

3. Instruirea consultanților pentru:

- A avea o pregătire și competență suficientă în consilierea și testarea voluntară;
- A poseda deprinderi de comunicare inter-personală;
- A inspira încredere, a fi comunicabili, atenți, a trata persoana consiliată cu respect și a nu manifesta atitudini de dezaprobare;
- A oferi consiliere individuală și timp suficient pentru ședința de consiliere;
- A oferi informații și suport fiecărei persoane consiliate pentru ca aceasta să ia o decizie corectă și liberă în funcție de necesitățile personale;
- A fi competent, motivat și susținător.

4. Spații și condiții pentru efectuarea CTV:

- Sunt destinate exclusiv CTV și totodată ușor accesibile;
- Au un aspect atrăgător, oferă condiții decente și inspiră încredere;
- Oferă un orar de lucru accesibil populației;
- Sunt dotate cu mobilier, echipament, consumabile necesare pentru a oferi pachetul de servicii al consilierii și testării voluntare;
- Sunt asigurate cu materiale informaționale și educaționale.

5. Participativitatea populației la:

- Informarea despre serviciile CTV existente și drepturile populației;
- Susținerea, încurajarea populației pentru adresarea la serviciile CTV;
- Implicare în planificare, implementare și monitorizare a activităților de informare, educare și comunicare;
- Promovarea modului sănătos de viață și comportament inofensiv.

Obiectivul principal al consilierii și testării voluntare este scăderea incidenței infecției cu HIV și a hepatitelor virale B și C prin :

1. Schimbarea comportamentelor cu risc sporit în comportamente inofensive ale persoanelor consiliate.
2. Ameliorarea percepției populației a problemei infecției HIV și a hepatitelor virale B și C, excluderea stigmei și discriminării persoanelor infectate.
3. Acceptarea statutului de seropozitivitate și planificarea viitorului.
4. Managementul precoce al infecțiilor asociate cu HIV, încadrarea precoce în schemele terapeutice de tratament antiretroviral.
5. Referirea către serviciile de sănătate și ONG acreditate în acordarea serviciilor de sănătate.
6. Accesibilitatea la metodele de prevenire a transmiterii materno-fetale a infecției HIV și hepatitelor virale B și C.
7. Referire către serviciile de asistență psihologică și socială.

MODELE DE IMPLEMENTARE A SERVICIILOR DE CONSILIERE ȘI TESTARE VOLUNTARĂ

Integrarea serviciilor de consiliere și testare voluntară în sistemul existent al ocrotirii sănătății

Serviciile de consiliere și testare voluntară la HIV și hepatitele virale B și C vor fi integrate în sistemul existent al ocrotirii sănătății ca parte componentă a compartimentului de profilaxie. Aceasta presupune includerea serviciilor de consiliere și testare voluntară în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală.

Toate persoanele ce s-au prezentat pentru testarea la HIV și la marcherii hepatitelor B și C vor fi consiliate în cabinetele CTV în cadrul secției consultative, de către specialiștii responsabili pentru CTV în instituția respectivă.

Rețeaua națională a cabinetelor CTV.

Cabinetele de consiliere și testare voluntară vor activa în cadrul secțiilor consultative.

De asemenea, un specialist pregătit în domeniul CTV va activa în cadrul spitalelor republicane și municipale pentru a oferi, la necesitate, servicii de CTV pacienților internați.

CNȘPMP, Centrul de profilaxie și control SIDA va acorda asistență metodică rețelei de cabinete CTV în efectuarea consilierii pre și post-testare, perfecționarea continuă a specialiștilor în domeniul CTV prin intermediul subdiviziunii de CTV din cadrul CNȘPMP, Centrul de profilaxie și control SIDA.

Monitorizarea și evaluarea va fi efectuată de către CȘPSPMS (Centrul Științifico-practic de Sănătate Publică și Management Sanitar) Ministerul Sănătății promovează politicile CTV în țară.

Volumul de servicii acordat în cabinetul CTV

1. Consilierea pre-testare cu obținerea acordului informat.
2. Îndreptarea clienților consiliați pre-testare către cabinetul de proceduri pentru colectarea sîngelui.
3. Consilierea post-testare cu eliberarea rezultatelor.
4. Referirea persoanelor consiliate și testate, în caz de necesitate, către serviciile medicale și de asistență psihologică și socială.

Sistemul de referire a CCTV

Consilierii CCTV vor redirecționa persoanele consiliate și testate, la necesitate, serviciilor medicale și de asistență psihologică și socială.

Sistemul de coordonare

Coordonarea se va efectua la fiecare nivel de asistență medicală, după cum urmează:

1. La nivel local - cabinetul CTV este în subordinea medicului șef al IMSP spitalul raional, municipal și conlucrează cu medicul infecționist din cadrul IMSP raionale, municipale responsabil de coordonarea locală a activității cabinetului CTV și de supervizarea consilierilor din instituția respectivă.

2. La nivel republican - cabinetele CTV sunt coordonate de către Ministerul Sănătății, CNȘPMP, Centrul SIDA.

RESPONSABILITĂȚI ȘI ACȚIUNI LA NIVEL NAȚIONAL ȘI LOCAL
Obiectivele și funcțiile principale ale Cabinetului de Consiliere și Testare
Voluntară:

1. Efectuarea activităților ce țin de prevenirea răspândirii infecției HIV și hepatitelor virale B și C în teritoriul administrativ deservit, inclusiv prin acordarea serviciilor de CTV, în conformitate cu Regulamentul stabilit.
2. Consilierea persoanelor la adresare în prevenirea infecției HIV și a hepatitelor virale B și C.
3. Disponibilitatea serviciilor de prelevare a probelor de sânge, în cabinetele de proceduri, pentru investigarea la HIV și la hepatitele virale B și C cu consimțământ informat al solicitantului.
4. Consilierea post-testare în cazul unui rezultat pozitiv și în cazul unui rezultat negativ, sau nedeterminant al testului la HIV și/sau la hepatitele virale B și C.
5. Familiarizarea cu prevederile legislației în vigoare referitor la drepturile și obligațiile persoanelor cu rezultat pozitiv și/sau hepatite virale B și C, a lucrătorilor medicali și al altui personal din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice, care acordă asistență persoanelor cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C.
6. Îndreptarea pacienților cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C, către instituțiile medico-sanitare publice respective (secții specializate de tip ambulatoriu sau staționar) pentru investigare și aderare la tratament.
7. Furnizarea informației cu privire la organizațiile și instituțiile guvernamentale și neguvernamentale, care acordă asistență socială și psihologică pacienților infectați cu virusul HIV și/sau virusurile hepatice B și C.
8. Completarea și păstrarea documentației cu privire la evidența și raportarea serviciilor de consiliere se efectuează în conformitate cu cerințele actelor normative în vigoare.
9. Consilierea membrilor familiei și partenerilor persoanelor cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C în cazul adresării acestora, familiarizarea cu mijloacele de profilaxie individuală în scopul evitării infectării în rezultatul contactelor cu persoanele infectate.
10. Atragerea organizațiilor donatoare și a organizațiilor obștești fără drept de practică medicală în susținerea exclusivă a serviciilor de consiliere pre-testare și apropierea serviciilor de CTV către grupurile vulnerabile, formarea predispoziției de a se trata, inițierea organizării grupurilor de asistență reciprocă.

11. Colaborarea cu organizații guvernamentale și neguvernamentale pentru asigurarea acordării asistenței medicale/nemedicale complexe persoanelor din grupurile de risc, cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C.
12. Participarea la programele de informare și activități în prevenirea HIV și hepatitelor virale B și C în rândurile populației, inclusiv a grupurilor cu risc sporit de infectare cu infecția HIV și hepatite virale B și C, tineretului, precum și la elaborarea și expertiza materialelor didactice despre infecția cu HIV și hepatitele virale B și C în teritoriul deservit.
13. Facilitarea accesului populației la informații și formarea opiniei publice cu privire la politica statului în domeniul prevenirii răspândirii infecției HIV și hepatitelor virale B și C, supravegherii și susținerii persoanelor care trăiesc cu infecția HIV și hepatite virale B și C, prevenirea discriminării.
14. Raportarea rezultatelor activității Cabinetului, conducătorilor IMSP.
15. Conducătorii IMSP sunt responsabili pentru perfecționarea profesională continuă a specialiștilor CTV.

Toate aceste sarcini și funcții vor fi coordonate la nivel național de către Ministerul Sănătății, CNȘPMP, Centrul de profilaxie și control SIDA.

MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Dările de seamă trimestriale și anuale vor fi perfectate de către specialistul CTV în corespundere cu formularele respective aprobate și prezentate conform instrucțiunilor în vigoare.

Evaluarea activității CTV va fi efectuată de către Ministerul Sănătății, CNȘPMP Centrul de control și profilaxie SIDA, CȘPSPMS (Centrul Științifico-practic de Sănătate Publică și Management Sanitar)

Regulamentul tip al Cabinetului de Consiliere și Testare Voluntară

1. Prevederi generale

1.1. Cabinetul de Consiliere și Testare Voluntară (în continuare - Cabinetul) este o subdiviziune structurală creată în cadrul secției consultative a instituției medico-sanitare publice republicane, municipale sau raionale.

1.2. În activitatea sa Cabinetul respectă prevederile Constituției Republicii Moldova, Legea Republicii Moldova nr. 23-XV din 16 februarie 2007 „Cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA”, alte acte normative și prezentul Regulament.

1.3. Cabinetul este creat în raport de o unitate în raion și câte o unitate în fiecare asociație teritorial medicală în municipii.

1.4. În IMSP spitalele municipale, republicane, serviciile de Consiliere și Testare Voluntară (în continuare CTV) vor fi prestate la necesitate de către o persoană instruită în domeniul CTV, care va activa integral sau suplimentar la funcția de bază (în dependență de necesitate) și va fi remunerată conform prevederilor legislației în vigoare.

1.5. În Cabinetul CTV, ca subdiviziune structurală a instituțiilor medico-sanitare publice raionale, municipale, republicane se oferă servicii de consiliere și testare voluntară la HIV și la hepatitele virale B și C.

1.6. Pentru a asigura activitatea Cabinetului, administrația IMSP oferă spațiile necesare. Lista echipamentului este stabilită în conformitate cu funcțiile cabinetului CTV (Anexa 3).

1.7. Procedura de prelevare a probelor de sînge se va efectua în Cabinetul de proceduri din cadrul IMSP, unde sunt asigurate condiții corespunzătoare.

1.8. Locația Cabinetului trebuie să fie una accesibilă populației. Este recomandată amplasarea cabinetului CTV în apropierea cabinetului de proceduri. Accesul la cabinetul CTV trebuie să fie bine semnalizat și să fie facil de găsit. În acest scop vor fi montate placuțe indicatoare în locuri vizibile și accesibile unui număr cât mai mare de persoane.

1.9. Programul de lucru al Cabinetului trebuie astfel agreat, încît să ofere inclusiv accesul persoanelor care studiază sau care își desfășoară activitatea între orele obișnuite de lucru. Orarul de funcționare va fi afișat în locuri vizibile.

2. Criterii privind înființarea și funcționarea Cabinetului de Consiliere și Testare Voluntară

Lista mobilierului și alte condiții privind desfășurarea în bune condiții a activităților de consiliere:

- birou, 2-3 scaune, rafturi/etajeră, dulap cu cheie, măsuță pentru pliante, computer, imprimantă, telefon, acces la Internet. Cabinetul CTV va trebui asigurat cu consumabilele de birou necesare, material didactic (mulaj/dildo) necesar exersării folosirii corecte a prezervativului și prezervative.

Alte condiții recomandate să le îndeplinească spațiile destinate cabinetelor CTV:

- 1) Este recomandabilă iluminarea mixtă a camerei de consiliere și testare, atât cu lumină naturală, cât și cu surse de iluminare artificială. În amenajarea cabinetului vor fi alese pentru pereți și podele acele materiale, care pot fi ușor de întreținut și dezinfectat, în concordanță cu normele în vigoare.
- 2) Este recomandat să existe o anticamera / hol de așteptare, prevăzută cu bănci sau scaune, măsuța pentru materiale informative și cutie pentru colectarea chestionarelor de satisfacție de la clienți. Băncile și scaunele vor fi într-un număr suficient de mare, evitându-se astfel staționarea în picioare. Anticamera/holul de așteptare vor fi bine iluminate și aerisite. În anticameră vor fi puse la dispoziția clienților materiale informativ – educative.
- 3) Este recomandat să existe un grup sanitar în vecinătate. Este necesar ca accesul la grupul sanitar să fie facil, îndeosebi pentru femeile gravide sau persoanele care prezintă un handicap motor.

Ținând cont de asocierea frecventă a infecției HIV cu TB și cu infecții nozocomiale, este indicat ca cele doua încăperi să fie bine ventilate, iluminate și dezinfectate periodic conform normelor în vigoare. Spațiul alocat va fi destinat exclusiv activităților CTV.

3. Statele de personal ale Cabinetului de Consiliere și Testare Voluntară

Consilierul Cabinetului de Consiliere și Testare Voluntară, deține doar funcții de consiliere pre-, post-testare și obținerea consimțământului informat al persoanelor care solicită testarea la HIV și hepatitele virale B și C. În acest caz, Serviciul de Consiliere și Testare Voluntară este creat în limita statelor de personal ale instituției medico-sanitare, după cum urmează:

- în instituții republicane, municipale și raionale – cabinet de Consiliere și Testare Voluntară cu 1 unitate de medic, sau asistentă medicală, sau psiholog cu pregătire în domeniul CTV);

- în cadrul CNȘPMP, Centrul SIDA – secție de Consiliere și Testare Voluntară în următoarea componență:

- 1 unitate – șef secție, medic infecționist;
- 2 unități – psiholog cu pregătire în domeniul CTV;
- 2 unități – asistentă medicală cu pregătire în domeniul CTV.

4. Obiectivele, funcțiile și abilitățile personalului Cabinetului

4.1.Înșușirea de cunoștințe, abilități și atitudini specifice realizării unei consilieri centrate pe caz și pe reducerea riscului, prin obligativitatea de a participa la toate sesiunile de pregătire profesională. În procesul de recrutare a consilierilor CTV se va ține cont de următoarele cerințe:

- 1) posedarea abilităților de comunicare,
- 2) oferirea de empatie, înțelegere, toleranță, persuasiune, credibilitate, răbdare și mult tact,
- 3) persoană organizată, capabilă să centralizeze și să prelucreze datele și informațiile primite, consemnate în fișele de consiliere,
- 4) capacitatea de a asigura protecția și confidențialitatea informațiilor primite.

4.2.Efectuarea activităților ce țin de prevenirea infecției HIV și hepatitelor virale B și C, prin acordarea serviciilor de Consiliere pre-testare și post-testare HIV și pentru alte infecții cu transmitere sexuală sau sanguină precum hepatitele virale B, C etc.

4.3.Înșușirea legislației în vigoare referitor la drepturile și obligațiile persoanelor care trăiesc cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C, a lucrătorilor medicali și a altui personal din cadrul IMSP, care acordă asistență persoanelor cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C.

4.4.Asigurarea confidențialității consilierii și testării în toate situațiile.

4.5.Oferirea posibilității consilierii și testării anonime în condiții de confidențialitate.

4.6.Obținerea consimțământului informat în scris al persoanei consiliate pentru efectuarea testului HIV rapid sau pentru recoltarea probei de sânge în vederea efectuării testelor HIV (ELISA) și/sau pentru hepatitele virale B și C.

4.7.Îndreptarea pacienților cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C, în caz de necesitate, la IMSP corespunzătoare, consilierea pentru aderarea la tratament.

4.8.Informarea și referirea pacienților infectați cu virusul HIV și/sau virusurile hepatice B,C către organizațiile și instituțiile guvernamentale și neguvernamentale, care acordă asistență socială și psihologică.

4.9.Completarea cu regularitate, pentru fiecare client a formularelor referitoare la consilierea pentru testarea la HIV, hepatitele virale B,C (fișa de consiliere pre-testare, fișa de consiliere post-testare și formularul privind evaluarea riscului) și completarea documentației pe hârtie și versiune electronică cu privire la evidența și raportarea serviciilor de consiliere conform formularelor din anexele 4 și 5.

4.10.Consilierea rudelor și partenerilor persoanei care trăiesc cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C în cazul adresării acestora, familiarizarea cu mijloacele de profilaxie individuală în scopul evitării infectării în cazul contactelor cu persoanele infectate.

4.11.Coordonarea și asigurarea interacțiunii cu specialiștii IMSP, instituțiile guvernamentale și neguvernamentale cu scopul acordării serviciilor CTV și acreditarea prestării serviciilor CTV.

4.12.Implicarea organizațiilor donatoare și a organizațiilor obștești fără drept de practică medicală, în special a celor din rețeaua ONG-urilor persoanelor infectate cu HIV în acordarea, exclusivă, a serviciilor de consiliere pre-test și apropierea serviciilor de CTV de grupurile vulnerabile, formarea predispoziției de a se trata, îndrumarea către grupurile de asistență reciprocă.

4.13.Colaborarea cu organizații guvernamentale și neguvernamentale pentru asigurarea acordării asistenței medicale/nemedicale complexe persoanelor care trăiesc cu infecția HIV și/sau hepatite virale B și C.

4.14.Participarea la programele de informare și activități în prevenirea infecției HIV și hepatitelor virale B și C în rândurile populației, inclusiv a grupurilor cu risc sporit de infectare cu HIV și hepatite virale B și C, tineretului, precum și la elaborarea și expertiza materialelor didactice despre infecția HIV și hepatitele virale B și C în teritoriul deservit.

4.15.Promovarea serviciilor oferite de cabinetul CTV la nivelul celorlalte servicii medicale din raion/municipiu (în special cabinetele dermato-venerologice și planificare a familiei) conform unui plan.

4.16.Facilitarea accesului populației la informații și formarea opiniei publice cu privire la politica statului în domeniul prevenirii răspândirii infecției cu HIV și hepatitelor virale B și C, supravegherii și susținerii persoanelor care trăiesc cu HIV și hepatite virale B și C, prevenirea discriminării.

4.17.Raportarea lunară a rezultatelor activității Cabinetului către conducătorul IMSP.

4.18.Conducătorii IMSP sunt responsabili de instruirea profesională continuă a specialiștilor CTV și, în acest scop, vor delega consilierii CTV la toate întrunirile cu caracter profesional și organizator-metodic din domeniul în care își desfășoară aceștia activitatea.

5. Drepturile personalului Cabinetului

Personalul din cadrul Cabinetului are dreptul:

5.1.Să-și planifice activitatea proprie ce ține de acordarea serviciilor de CTV în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, cu programele de prevenire a infecției HIV și a hepatitelor virale B și C.

5.2.Să participe la evaluarea situației, efectuarea cercetărilor comportamentale printre persoanele infectate cu HIV și hepatite virale B și C, persoanele cu risc sporit de infectare cu infecția HIV și hepatite virale B și C, studierea necesităților acestora, monitorizarea și evaluarea eficacității programelor și măsurilor ce se desfășoară în mediul acestora.

5.3.Să înainteze propuneri conducătorului instituției orientate spre sporirea eficacității și eficienței activității Cabinetului și a calității serviciilor de CTV în teritoriul deservit.

6. Administrarea Cabinetului

6.1. Cabinetul este în subordinea medicului șef al IMSP spitalul raional, municipal, republican și conlucrează cu medicul infecționist din cadrul IMSP, responsabil de coordonarea locală a activității CTV și de supervizarea consilierilor din IMSP respectivă.

6.2. Medicul șef al IMSP respective este responsabil de:

- realizarea obiectivelor și funcțiilor Cabinetului;
- asigurarea instruirii profesionale continue a personalului Cabinetului;
- asigurarea desfășurării măsurilor de profilaxie a infecției HIV și hepatitelor virale B și C;
- asigurarea bazei tehnico-materiale a Cabinetului.

6.3. Supervizarea este un component al activității de mentor, realizat prin observarea activității specialistului și se aplică în scopul susținerii profesionale a specialiștilor, care au fost instruiți în vederea însușirii unor metode noi de lucru. Supervizarea presupune analiza situațiilor dificile, non-standard, de problemă din experiența profesioniștilor și căutarea unor soluții eficiente pentru situațiile date.

Sarcinile supervisorului:

- 1) menținerea contactului cu specialistul în scopul dezvoltării resurselor acestuia.
- 2) menținerea și restabilirea integrității specialistului ca profesionist și ca personalitate.
- 3) menținerea obiectivității propriei poziții.

Funcția de supervizare pentru activitatea și specialistul Cabinetelor de Consiliere și Testare Voluntară, se atribuie medicului infecționist din cadrul IMSP desemnat de conducătorul IMSP ca responsabil de coordonarea locală a activității CTV sau medicului responsabil de infecția HIV și hepatitele virale B și C din cadrul instituției medicale departamentale.

6.4. Comisia multidisciplinară pentru supravegherea, controlul și managementul cazurilor de infecție cu HIV, SIDA, Hepatite B și C este constituită din:

- Coordonator de comisie - medicul infecționist
- Consilierul cabinetului CTV
- Medicul epidemiolog
- Medicul șef adjunct medicina primara
- Medicul șef adjunct asistenta spitaliceasca
- Medicul obstetrician raional/municipal
- Medicul dermato-venerolog
- Medicul ftiziatru
- Medicul narcolog
- Asistent social

Comisia multidisciplinara are următoarele atribuții:

- Conlucrează în managementul cazurilor de infecție cu HIV, HVB, HCV, ITS diagnosticate prin intermediul Cabinetelor CTV sau referite de către acesta:

luarea rapida in evidenta a cazurilor, realizarea investigațiilor si controalelor specifice, instituirea tratamentului profilactic sau curativ după caz.

- Organizează ședințe ordinare trimestriale și la necesitate ședințe extraordinare pentru a analiza rezultatul activității cabinetului CTV și pentru elaborarea de recomandări privind organizarea eficienta a intervențiilor de prevenire, diagnosticare, si tratament in raionul / municipiul respectiv. Toate activitățile vor asigura confidențialitatea și anonimatul examinării cazurilor.

**Formele de evidență și raportare statistică în Consilierea și Testarea
Voluntară:**

1. FIȘA DE CONSILIERE PRE-TESTARE la infecția HIV.
2. FIȘA DE CONSILIERE PRE-TESTARE la hepatitele B și C.
3. FIȘA DE CONSILIERE POST- TESTARE la infecția HIV (rezultat pozitiv).
4. FIȘA DE CONSILIERE POST- TESTARE la hepatitele B și C (rezultat pozitiv).
5. FIȘA DE CONSILIERE POST- TESTARE la infecția HIV (rezultat negativ).
6. FIȘA DE CONSILIERE POST- TESTARE la hepatitele B și C (rezultat negativ).
7. Formular de evaluare a riscului de infectare cu HIV și hepatitele virale B și C.
8. Registrul de activitate a Cabinetului de Consiliere și Testare HIV, Hepatite Virale B și C.
9. Raport trimestrial de activitate a Centrului de Consiliere și Testare la HIV, Hepatitele Virale B și C.
10. Instrumente pentru monitorizarea și evaluarea serviciilor de Consiliere și Testare Voluntară. „Cabinete de Consiliere și Testare Voluntară, Instrument de monitorizare”.

Fișa de consiliere pre-testare la HIV

Cod testare voluntară confidențială anonimă (ex.
nr..../data)

Nume Prenume Vîrstă

.....

Adresă.....

.....

Motiv testare HIV (codul).....

Dacă solicitați sau dacă vi se propune o testare la HIV, este necesar să vă dați
consimțămîntul după ce ați fost informat(ă) despre următoarele aspecte:

1. Ce este infecția cu virusul HIV.

- Este cauzată de un virus cunoscut sub numele de virusul imunodeficienței umane (HIV).
- Oamenii infectați cu HIV pot trăi de obicei mulți ani fără nici un simptom, dar orice persoană infectată cu HIV poate transmite virusul altor persoane.
- SIDA este ultima etapă a infecției cu HIV. Boala apare în medie după 8-10 ani de la momentul infectării. Ea nu poate fi vindecată, deși au fost obținute unele medicamente care pot prelungi și îmbunătăți calitatea vieții bolnavilor.

2. Informații despre căile de transmitere.

HIV se poate transmite de la o persoană la alta printr-un număr limitat de căi:

- calea sexuală (contacte sexuale neprotejate vaginale, anale sau orale);
- calea parenterală (transfuzii de sânge infectat, utilizarea instrumentelor medicale/nemedicale tăioase/înțepătoare nesterile; utilizarea în comun a drogurilor injectabile);
- transmiterea virusului de la mamă la făt în timpul sarcinii, nașterii sau alăptării la sîn.

HIV nu se transmite prin: îmbrățișări, strîngeri de mînă, tuse sau strănut, folosirea grupurilor sanitare publice în condiții igienice, a telefonului, a farfuriilor, a paharelor, a tacîmurilor, a așternuturilor de pat, a bazinelor de înot sau a băilor publice. Persoană infectată cu HIV nu prezintă un pericol public.

3. Modalitățile de prevenire a infecției cu HIV vizează:*a) Prevenirea transmiterii pe cale sexuală*

Fidelitatea reciprocă între partenerii neinfecțati îi protejează pe ambii de infecția HIV.

- Dacă nu aveți contacte sexuale doar cu partenerul(a) D-voastră și dacă nu sunteți sigur(ă) că amîndoi sunteți neinfecțati, trebuie să reduceți riscul de a vă infecta cu HIV, practicînd relații sexuale protejate. Riscul de infectare cu HIV poate fi redus prin folosirea prezervativelor din latex cu spermicide. Acestea trebuie folosite corect în timpul tuturor relațiilor sexuale.

b) Prevenirea transmiterii pe cale parenterală (injectabilă):

- evitarea contactului direct cu sângele altei persoane;
- folosirea seringilor și instrumentelor tăioase de unică folosință sau sterilizate corect;
- folosirea individuală a obiectelor de igienă personală (periuța de dinți, lame de ras, trusa de unghii);
- refuzarea tratamentelor chirurgicale, stomatologice fără să vă fi asigurat de sterilizarea corectă a instrumentarului folosit (cereți ca trusa cu instrumente chirurgicale/stomatologice să fie deschisă în fața dumneavoastră);
- evitarea transfuziilor atunci când nu există condiții de testare a sîngelui folosit.

Riscul de transmitere a HIV prin utilizarea în comun a drogurilor injectabile este foarte mare. De aceea, este bine să abandonați aceste practici.

c) Prevenirea transmiterii de la mamă la copil (verticală):

Transmiterea materno-fetală este favorizată de unii factori cum ar fi: încărcătură virală maternă ridicată, nașterea naturală, membrane rupte mai mult de 4 ore, alăptarea nou-născutului. De aceea, prevenirea se poate face prin:

- administrarea de medicamente antiretrovirale mamei în timpul sarcinii și apoi nou-născutului, ceea ce reduce riscul de transmitere până la 1-2%;
- nașterea prin operație cezariană;
- evitarea alăptării.

4. Testarea HIV

Testul HIV cercetează prezența anticorpilor anti-HIV într-o probă de sînge.

5. Ce reprezintă un test HIV negativ. În marea majoritate a cazurilor, un test negativ înseamnă că persoana testată nu este infectată.

6. Ce reprezintă un test HIV pozitiv

A. Un test HIV-pozitiv arată că ați fost expus(ă) infecției cu HIV și sunteți infectat(ă). La rîndul D-voastră puteți infecta alte persoane prin căile prezentate mai sus.

B. Un test HIV-pozitiv nu înseamnă că aveți deja SIDA. Pentru precizarea stadiului infecției sunt necesare și alte teste și examene medicale.

7. Tipuri de testare

- Testarea confidențială nominală - vor fi înregistrate datele D-Voastră de identitate. Rezultatul testului va fi înscris în documentele dumneavoastră medicale și păstrat confidențial. În cazul unui rezultat pozitiv veți fi îndrumat către servicii medicale și psiho-sociale specializate și veți putea beneficia de tratament specific gratuit.
- Testarea anonimă confidențială - nu vi se cer datele de identitate, iar rezultatul nu va fi eliberat în scris (nu veți putea face dovada testării). În cazul unui rezultat pozitiv nu veți avea acces la servicii medicale și psiho-sociale.

Am avut ocazia să pun orice întrebare și mi s-a răspuns, motiv pentru care semnez.....

Sunt de acord sa fiu testat(ă) pentru HIV, motiv pentru care semnez.....

Data..... Semnătura persoanei consiliate.....

Numele, prenumele și funcția persoanei care a făcut consilierea și care a completat formularul

.....

Timpul acordat consilierii pre testare a fost minute

Semnătura consilierului

Adaptare după „ Fișa de consiliere pre-testare ” , Fundația Romanian Angel Appeal, 2006

Fișa de consiliere pre-testare la hepatitele virale B, C

Cod testare voluntară confidențială anonimă (ex. nr..../data)

Nume Prenume Vârsta
.....

Adresă.....

Motiv testare Hepatite virale B și C (codul).....

Dacă solicitați sau dacă vi se propune o testare la hepatitele virale B, C, este necesar să vă dați consimțământul după ce ați fost informat(ă) despre următoarele aspecte:

1. Ce este infecția cu virusurile hepatice B, C?

- Sunt maladii ale ficatului, cauzate de virusurile hepatice B, C.
- Oamenii infectați cu virusurile hepatice B, C pot trăi de obicei mulți ani fără nici un simptom, dar orice persoană infectată poate transmite virusurile altor persoane.
- Ciroza și cancerul hepatic sunt principalele complicații care pot apărea ca urmare a acestor infecții.

2. Informații despre căile de transmitere a infecției cu virusurile hepatice B, C:

Virusurile hepatice B, C se pot transmite de la o persoană la alta prin căile:

- cale parenterală (transfuzii de sânge infectat, utilizarea instrumentelor medicale/nemedicale tăioase/înțepătoare nesterile; utilizarea în comun a drogurilor injectabile;
- cale sexuală (contacte sexuale neprotejate vaginale, anale sau orale);
- cale verticală (transmiterea virusului de la mamă la făt în timpul nașterii).

Virusurile hepatice B, C nu se transmit prin: îmbrățișări, strângeri de mână, tuse sau strănut, folosirea grupurilor sanitare publice în condiții igienice, a telefonului, a farfuriilor, a paharelor, a tacâmurilor, a așternuturilor de pat, a bazinelor de înot sau a băilor publice. Persoană infectată cu virusuri hepatice B, C nu prezintă un pericol public.

3. Modalitățile de prevenire a infecției cu virusurile hepatice B, C:

Există un vaccin care asigură protecția doar împotriva virusului hepatic B.

a) Prevenirea transmiterii pe cale parenterală (injectabilă):

- evitarea contactului direct cu sângele altei persoane;
- folosirea de seringi și instrumente tăioase de unică folosință sau sterilizate corect;
- folosirea individuală a obiectelor de igienă personală (periuța de dinți, lame de ras, trusa de unghii);
- refuzarea tratamentelor chirurgicale, stomatologice fără să vă fi asigurat de

sterilizarea corectă a instrumentarului folosit (cereți ca trusa cu instrumente chirurgicale/stomatologice să fie deschisă în fața dumneavoastră);

- evitarea transfuziilor atunci când nu există condiții de testare a sîngelui folosit.

Riscul de transmitere a virusurilor hepatice B, C prin utilizarea în comun a drogurilor injectabile este foarte mare. De aceea, este bine să abandonați aceste practici.

b) Prevenirea transmiterii pe cale sexuală

Fidelitatea reciprocă între partenerii neinfecțați îi protejează pe ambii de infecția cu virusurile hepatice B, C

- Dacă nu aveți contacte sexuale doar cu partenerul(a) D-voastră și dacă nu sunteți sigur(ă) că amândoi sunteți neinfecțați/imuni, trebuie să reduceți riscul de a vă infecta cu virusurile hepatice B, C, practicând relații sexuale protejate. Riscul de infectare poate fi redus prin folosirea prezervativelor din latex cu spermicide. Acestea trebuie folosite corect în timpul tuturor relațiilor sexuale.

c) Prevenirea transmiterii de la mamă la copil (verticală): toți copiii trebuie vaccinați la naștere pentru protecție împotriva virusului hepatic B.

4. Testarea la virusurile hepatice B, C

Identificarea infecției cu virusurile hepatice B, C se efectuează prin cercetarea prezenței anticorpilor, antigenelor sau chiar a virusurilor într-o probă de sînge.

5. Ce reprezintă un test negativ. În marea majoritate a cazurilor, un test negativ înseamnă că persoana testată nu este infectată.

6. Ce reprezintă un test pozitiv

A. Un test pozitiv arată că ați fost expus(ă) infecției cu virusurile hepatice B, C și sunteți infectat(ă). La rîndul D-voastră puteți infecta alte persoane prin căile prezentate mai sus.

B. Un test pozitiv arată că ați fost expus(ă) infecției cu virusurile hepatice B, C și ați dezvoltat imunitate.

7. Tipuri de testare

• Testarea confidențială nominală- vor fi înregistrate datele D-Voastră de identitate. Rezultatul testului va fi înscris în documentele dumneavoastră medicale și păstrat confidențial. În cazul unui rezultat pozitiv veți fi îndrumat către servicii medicale și psiho-sociale specializate și veți putea beneficia de tratament specific.

• Testarea anonimă confidențială - nu vi se cer datele de identitate, iar rezultatul nu va fi eliberat în scris (nu veți putea face dovada testării). În cazul unui rezultat pozitiv nu veți avea acces la servicii medicale și psiho-sociale.

Am avut ocazia să pun orice întrebare și mi s-a răspuns, motiv pentru care semnez.....

Sunt de acord să fiu testat(ă) pentru hepatitele virale B, C, motiv pentru care semnez.....

Data

Semnătura persoanei consiliate...

Numele, prenumele și funcția persoanei care a făcut consilierea și care a completat formularul

Timpul acordat consilierii pre testare a fost minute

Semnătura consilierului.....

**Fișa de consiliere post-testare la HIV
(pentru un rezultat pozitiv)**

Cod testare voluntară confidențială anonimă.....(ex. nr..../data)

Nume.....Prenume.....Vârsta.....

Adresa

Motiv testare HIV (cod).....

1. Semnificația testului pozitiv pentru HIV

Un rezultat pozitiv al testului înseamnă :

- Că sunteți infectat cu HIV și că organismul dumneavoastră a produs anticorpi anti-HIV;
- Că sunteți contagios și puteți infecta și alte persoane prin sânge, unele secreții genitale, laptele matern.

Un rezultat pozitiv nu înseamnă că aveți în mod automat SIDA.

2. Importanța unei supravegheri medicale adecvate

Este important să intrați într-o rețea medicală de îngrijire cât mai repede posibil, deoarece:

A. Investigațiile de laborator indică gradul de afectare a sistemului imunitar, existența unei infecții oportuniste sau a unor cancere.

B. Tratamentele existente pot încetini evoluția infecției cu HIV, pot preveni sau vindeca unele infecții asociate și pot rezolva o serie de alte manifestări din cadrul infecției cu HIV. Nu există încă un tratament care să vindece complet infecția cu HIV.

C. Pentru a putea beneficia de o îngrijire medicală adecvată, este important să urmați sfaturile medicului D-voastră și să apelați la ajutorul acestuia ori de câte ori este nevoie.

D. Un test pozitiv înseamnă și posibilitatea infectării partenerului și chiar a copiilor. De aceea, vă sfătuim ca partenerul(a)/(partenerii) și copiii dumneavoastră să fie testați pentru HIV.

E. Adresați-vă celui mai apropiat serviciu de boli infecțioase. Medicii specialiști vă vor acorda asistența medicală de specialitate sau veți fi îndrumat/ă către serviciile necesare.

3. Informații despre căile de transmitere

Chiar dacă nu prezentați semne de boală, puteți transmite infecția:

- Pe cale sexuală - prin contacte sexuale neprotejate sau prin utilizarea incorectă a prezervativului;
- Pe cale parenterală - împrumutând ace sau seringi (infectate, nesterilizate sau incorect sterilizate) altor persoane pentru a-și face injecții (cu droguri sau în scop terapeutic); prin tratamente cosmetice (manichiură, pedichiură etc.) și stomatologice în cazurile de nerespectare a regulilor de dezinfecție a

instrumentarului.

- Perinatal, de la mama seropozitivă la copilul ei (în timpul sarcinii, nașterii sau prin alăptarea la sân;

HIV nu se transmite în cadrul relațiilor sociale obișnuite, în cursul vieții de familie, în colectivități, prin strângere de mână, prin practicarea în comun a sportului etc.

4. Prevenirea transmiterii HIV la alte persoane

- Riscul de transmitere a infecției HIV în cadrul relațiilor sexuale poate fi redus în proporție de 98% prin utilizarea corectă de către parteneri a prezervativelor.
- Metodele de prevenire ale sarcinii (locale, orale) nu pot preveni transmiterea infecției HIV și altor infecții cu transmitere sexuală.
- Transmiterea HIV poate fi prevenită dacă se folosește corect instrumentarul cu care se fac injecții (ace și seringi) și respectiv dacă nu se împrumută.
- Nu trebuie să donați sânge, țesuturi, spermă, lapte.
- Nu împrumutați periute de dinți, aparate sau mașini de bărbierit, de epilat, instrumente de manichiură și pedichiură sau alte obiecte care pot fi contaminate (chiar dacă nu s-a demonstrat că acestea ar transmite HIV).
- Sunteți sfătuit(ă) să spălați și să dezinfectați suprafețele murdărite de sânge sau de secreții care ar conține sânge sau spermă. Pentru aceasta, trebuie să folosiți cloramina sau hipocloritul.

Dacă sunteți sau doriți să deveniți gravidă, veți primi toate informațiile cu privire la riscul transmiterii infecției la copilul dumneavoastră. Veți putea decide dacă păstrați sarcina sau o întrerupeți.

Dacă hotărâți să păstrați sarcina, veți primi tratament antiretroviral care reduce riscul de transmitere a infecției la copil.

Puteți primi informații despre serviciile sociale din localitate, organizațiile non-guvernamentale cu programe în acest sens, numere de telefon pentru informații și suport psihologic cu respectarea confidențialității.

Puteți primi informații despre tratamentul specializat sau programe speciale pentru renunțarea la alcool sau droguri (dacă este cazul).

Este recomandabil să recomandați partenerilor sexuali pe care îi aveți de asemenea să se testeze. Este important ca partenerul (partenerii) dumneavoastră să-și cunoască statutul HIV deoarece dacă sunt seropozitivi, pot beneficia de consult, evaluare clinică și de laborator, precum și de tratament adecvat.

Am avut ocazia să pun orice întrebare și mi s-a răspuns explicit.

Am primit rezultatul testului la HIV de la

.....

(nume, prenume, funcția)

Mi s-a explicat semnificația rezultatului la HIV - pozitiv.

Îmi asum responsabilitatea să respect măsurile de prevenire a transmiterii ale
infecției HIV, motiv pentru care
semnez.....

Data.....Semnătura consilierului.....

Timpul acordat consilierii post-testare a fost de minute

Adaptare după „ Fișa de consiliere post-testare (pentru seropozitivi) ” ,
Fundația Romanian Angel Appeal 2006

Fișa de consiliere post-testare la hepatitele virale B, C (pentru un rezultat pozitiv)

Cod testare voluntară confidențială anonimă.....(ex. nr.../data)
Nume.....Prenume.....Vârsta.....
Adresa.....
Motiv testare HVB, HVC (cod).....

1. Semnificația testului pozitiv pentru hepatitele virale B și C

Un rezultat pozitiv al testului poate înseamnă :

- Că sunteți infectat cu virusul hepatic B/C ;
- Că sunteți contagios și puteți infecta și alte persoane prin sânge, secreții genitale, lapte matern.

Un rezultat pozitiv înseamnă că puteți avea o afecțiune hepatică provocată de virusul hepatic B/C, care poate fi diagnosticată de către medicul specialist.

2. Importanța unei supravegheri medicale adecvate

Este important să Vă adresați medicului cât mai repede posibil, deoarece:

A. Investigațiile de laborator indică gradul de afectare a ficatului;

B. Pentru a putea beneficia de o îngrijire medicală adecvată, este important să urmați sfaturile medicului dumneavoastră și să apelați la ajutorul lui ori de câte ori este nevoie;

C. Un test pozitiv înseamnă și posibilitatea infectării partenerului și chiar a copiilor. De aceea, vă sfătuim ca partenerul(a)/(partenerii) și copiii dumneavoastră să fie testați pentru hepatitele virale B și C.

3. Prevenirea transmiterii hepatitelor virale B, C la alte persoane

- Chiar dacă nu prezentați semne de boală, puteți transmite infecția:
 - împrumutând ace sau seringi (infectate, nesterilizate sau incorect sterilizate) altor persoane pentru a-și face injecții (cu droguri sau în scop terapeutic). Și alte obiecte tăioase infectate pot prezenta riscuri de transmitere a infecției;
 - prin tratamente cosmetice (manichiură, pedichiură, piercing etc.) și stomatologice în cazurile de nerespectare a regulilor de dezinfecție a instrumentarului.
 - prin contacte sexuale neprotejate sau prin utilizarea incorectă a prezervativului;
 - perinatal, de la mama seropozitivă la copilul ei (în timpul nașterii);

Măsurile de prevenire a transmiterii virusurilor hepatice B, C:

Nu trebuie să donați sânge, țesuturi, spermă, lapte.

Nu împrumutați periute de dinți, aparate sau mașini de bărbierit, de epilat, instrumente de manichiură și pedichiură sau alte obiecte care pot fi contaminate.

Transmiterea hepatitelor virale B și C poate fi prevenită dacă se folosește corect instrumentarul cu care se fac injecții (ace și seringi) și respectiv dacă nu se împrumută.

Sunteți sfătuit(ă) să spălați și să dezinfectați suprafețele murdărite de sânge sau de secreții care ar conține sânge sau spermă. Pentru acesta, trebuie să folosiți cloramina sau hipocloritul.

Virusurile hepatice B și C nu se transmit în cadrul relațiilor sociale obișnuite, în cursul vieții de familie, în colectivități, prin strângere de mână, prin practicarea în comun a sportului etc.

Riscul de transmitere a Hepatitelor virale B și C poate fi redus în cadrul relațiilor sexuale prin utilizarea corectă a prezervativelor de către parteneri.

Metodele de prevenire ale sarcinii (locale, orale) nu pot preveni transmiterea hepatitelor virale B și C și a infecțiilor cu transmitere sexuală. Puteți primi informații despre tratamentul specializat sau programe speciale pentru renunțarea la alcool sau droguri (dacă este cazul).

Este recomandabil să recomandați partenerilor sexuali pe care îi aveți să se adreseze la cabinetul de CTV pentru a se testa la hepatitele virale B și C.

Am avut ocazia să pun orice întrebare și mi s-a răspuns explicit.

Îmi asum responsabilitatea să respect măsurile de prevenire a hepatitelor virale B și C și a altor infecții cu transmitere sexuală motiv pentru care semnez.

Data

Semnătura persoanei consiliate

Numele, prenumele și funcția persoanei care a făcut consilierea și care a completat formularul.....

Timpul acordat consilierii pre testare a fost de minute

Semnătura consilierului.....

**Fișa de consiliere post-testare la HIV
(pentru un rezultat negativ)**

Cod testare voluntară confidențială anonimă.....(ex. nr.../data)

Nume.....Prenume.....Vîrstă.....

Adresă.....

SEMNIFICAȚIA TESTULUI NEGATIV PENTRU HIV

Un rezultat negativ al testului înseamnă:

- În marea majoritate a cazurilor, un test negativ înseamnă că persoana testată nu este infectată;
- Trebuie să Țineți cont că testul se pozitivează de obicei între două și șase luni de la infectare. Dacă totuși considerați că ați fost expus(ă) infecției HIV în ultimele șase luni, este nevoie să vă retestați pentru a fi sigur(ă) că nu sunteți infectat(ă).

Un test HIV - negativ nu înseamnă că sunteți protejat(ă) față de această infecție.

Uneori, rezultatul testului nu este cert pozitiv sau negativ și este nevoie să fiți retestat.

Rezultatul negativ la testul HIV nu înseamnă că sunteți protejat în continuare. Există o multitudine de situații sau comportamente care favorizează infectarea cu HIV. Este important să puteți identifica aceste situații și comportamente și să încercați să reduceți riscul infectării cu HIV în viitor.

Pentru a reduce riscul infectării cu HIV e necesar să vă identificați factorii de risc și să încercați să urmați un plan de reducere a riscurilor.

Am primit rezultatul testului HIV de la

.....

(nume, prenume, funcția)

Mi s-a explicat semnificația rezultatului HIV - negativ.

Am discutat măsurile pe care trebuie să le iau pentru a nu mă infecta cu HIV.

Semnez pentru cele afirmate mai sus.....

Data.....Semnătura consilierului.....

Timpul acordat consilierii post-testare a fost de minute

Adaptare după „ Fișa de consiliere post-testare (pentru seronegativi) ”,
Fundația Romanian Angel Appeal, 2006

**Fișa de consiliere post-testare la hepatitele virale B, C
(pentru un rezultat negativ)**

Cod testare voluntară confidențială anonimă.....(ex. nr.../data)

Data testare voluntară confidențială

Nume.....Prenume.....Vârsta.....

Adresă.....

**SEMNIIFICAȚIA TESTULUI NEGATIV PENTRU HEPATITELE
VIRALE B,C**

Un rezultat negativ al testului înseamnă:

- În marea majoritate a cazurilor, un test negativ înseamnă că persoana testată nu este infectată;
- Trebuie să țineți cont că testul se pozitivează de obicei între două și șase luni de la infectare. Dacă totuși considerați că ați fost expus(ă) infecției cu virusurile hepatice B, C în ultimele șase luni, este nevoie să vă retestați pentru a fi sigur(ă) că nu sunteți infectat(ă).

Rezultatul negativ la testarea la hepatitele virale B, C nu înseamnă că sunteți protejat în continuare. Există o multitudine de situații sau comportamente care favorizează infectarea cu virusurile hepatice B, C. Este important să puteți identifica aceste situații și comportamente și să încercați să reduceți riscul infectării cu virusurile hepatice B, C în viitor.

Pentru a reduce riscul infectării cu virusurile hepatice B, C e necesar să vă identificați factorii de risc și să încercați să urmați un plan de reducere a riscurilor.

Am primit rezultatul testului la hepatitele virale B, C de la

.....

(nume, prenume, funcția)

Mi s-a explicat semnificația rezultatului la hepatitele virale B, C - negativ.
Am discutat măsurile pe care trebuie să le iau pentru a nu mă infecta cu virusurile hepatice B, C.

Semnez pentru cele afirmate mai sus.....

Data.....Semnătura consilierului.....

Timpul acordat consilierii post-testare a fost de minute

Anexa 3
la ordinul MS nr. _____
din „_____” _____2007

„Cabinete de Consiliere și Testare Voluntară, Instrument de monitorizare”

1. “ Consilierea pre - și post-testare la HIV și hepatitele virale B,C ”
Ghidul metodic pentru formatori
2. „ Consilierea pre - și post-testare la HIV și hepatitele virale B,C ”
Ghidul metodic pentru consiliere